

591**ZARZĄDZENIE MINISTRA OBRONY NARODOWEJ**

z dnia 6 grudnia 1994 r.

w sprawie ustalenia wykazów chorób i schorzeń pozostających w związku ze służbą wojskową, z tytułu których przysługują świadczenia odszkodowawcze i rentowe.

Na podstawie art. 3 w związku z art. 21 ust. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową (Dz. U. Nr 53, poz.

342, z 1985 r. Nr 20, poz. 85 i z 1989 r. Nr 35, poz. 192), art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 1983 r. Nr 13, poz. 68, z 1990 r. Nr 34, poz. 198 i Nr 36, poz. 206, z 1991 r. Nr 104, poz. 450, z 1992 r. Nr 21, poz. 84, z 1993 r. Nr 129, poz. 602 i z 1994 r. Nr 10, poz. 37) oraz art. 20 ust. 4 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 1994 r. Nr 10, poz. 36) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Wykaz chorób:

- 1) z tytułu których przysługują świadczenia wymienione w ustawie z dnia 16 grudnia 1972 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową (Dz. U. Nr 53, poz. 342, z 1985 r. Nr 20, poz. 85 i z 1989 r. Nr 35, poz. 192) oraz szczególne właściwości i warunki służby, które je powodują,
- 2) powstałych w związku ze szczególnymi właściwościami i warunkami służby wojskowej, powodujących inwali-

dzstwo w związku ze służbą wojskową oraz wywołujące je przyczyny,

— ustala załącznik nr 1 do zarządzenia.

2. Wykaz chorób i schorzeń, które istniały przed powołaniem do służby, lecz uległy pogorszeniu lub ujawniły się w czasie trwania służby wojskowej wskutek szczególnych właściwości lub warunków służby na określonych stanowiskach — powodujących inwalidztwo w związku ze służbą wojskową, a także te szczególne właściwości i warunki ustala załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 2. Traci moc zarządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 16 stycznia 1973 r. w sprawie ustalenia wykazów chorób pozostających w związku ze służbą wojskową, z tytułu których przysługują świadczenia rentowe i odszkodowawcze (Monitor Polski Nr 4, poz. 29 i z 1977 r. Nr 13, poz. 74).

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Obrony Narodowej: p.o. *J. Milewski*

Załączniki do zarządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 6 grudnia 1994 r. (poz. 591)

Załącznik nr 1

WYKAZ CHOROBY POWSTAŁYCH W ZWIĄZKU ZE SZCZEGÓLNYMI WŁAŚCIWOŚCIAMI LUB WARUNKAMI SŁUŻBY WOJSKOWEJ, Z TYTUŁU KTÓRYCH PRZYSŁUGUJĄ ŚWIADCZENIA

Lp.	Nazwa choroby	Szczególne właściwości i warunki służby wojskowej powodujące chorobę
1	2	3
1	Zatrucia ostre i przewlekłe substancjami chemicznymi oraz następstwa tych zatruc	Prace, przy których istnieje narażenie na działanie szkodliwych dla zdrowia substancji chemicznych
2	Pylica płuc	Prace narażające na wdychanie pyłów mogących wywołać zwłóknienie tkanki płucnej
3	Przewlekłe choroby układu oddechowego powstałe w następstwie działania substancji: toksycznych, drażniących, uczulających (alergenów) lub czynników mechanicznych (nasilone wydechy)	Prace narażające na działanie substancji toksycznych lub drażniących, pyłów, par gazów, aerozoli o właściwościach uczulających (działanie alergenów, gra na instrumentach dętych)
4	Choroby spowodowane działaniem promieni jonizujących i ciał promieniotwórczych (również nowotwory, choroby narządu wzroku i skóry spowodowane działaniem tych czynników)	Prace narażające na działanie promieniowania jonizującego i ciał promieniotwórczych
5	Trwałe uszkodzenie zdrowia w wyniku oddziaływania pola elektromagnetycznego wielkiej częstotliwości w zakresie mikrofal i dłuższych fal radiowych	Prace narażające na działanie pola elektromagnetycznego z zakresu mikrofal i dłuższych fal radiowych
6	Odmrożenia lub trwałe skutki odmrożeń	Prace w warunkach działania ujemnych temperatur
7	Zmiany w układzie nerwowym, naczyniowym i ruchowym wywołane działaniem drgań mechanicznych (zespół wibracyjny)	Prace narażające na działanie drgań mechanicznych (wibracje)
8	Przewlekłe choroby układu ruchu powstałe w warunkach służby (pracy) związanej z wymuszoną postawą ciała, nadmiernym przeciążeniem i mikrourazami: złamania powolne, zapalenie pochewek ścięgniastych i kałek maziowych, uszkodzenia i zwyrodnienia łękotek, zmiany zapalne mięśni i przyczepów ścięgniastych, martwica kości nadgarstka i uszkodzenia krążka międzykręgowego, przeciążeniowe zmiany zwyrodnieniowe	Prace wymagające długotrwałego obciążenia ograniczonych grup mięśni, przymusowej postawy ciała lub narażające na częste powtarzające się mikrourazy albo powodujące ucisk na pnie nerwów, ruchy monotypowe wykonywane w szybkim tempie, np. u radiotelegrafistów, stenografów, oraz inne prace narażające na stały ucisk i nadmierne obciążenie aparatu kostno-stawowego

1	2	3
9	Choroby narządu wzroku wywołane zawodowymi czynnikami fizycznymi lub chemicznymi Uwaga: Zmiany wywołane działaniem promieniowania jonizującego należy kwalifikować według lp. 4.	Prace narażające na działanie długotrwałe promieniowania podczerwonego, nadfioletowego, pola elektromagnetycznego wysokiej częstotliwości, spójnego promieniowania świetlnego, generowanego przez układy laserowe, oraz na działanie drażniących substancji chemicznych
10	Uszkodzenie narządu słuchu związane z narażeniem na działanie nadmiernego hałasu (w tym ostre urazy akustyczne)	Prace narażające na długotrwałe działanie hałasu o dużej intensywności
11	Przewlekłe choroby krtani (niedowłady strun głosowych, guzki śpiewacze)	Prace związane z nadmiernym, długotrwałym obciążeniem narządu głosu (praca wykładowców, śpiewaków, telefonistów itp.)
12	Przewlekłe choroby skóry i błon śluzowych spowodowane warunkami pracy Uwaga: Zmiany o charakterze złośliwym należy kwalifikować według lp. 13, zmiany wywołane działaniem promieniowania jonizującego według lp. 4, a choroby zakaźne, inwazyjne (pasożytnicze) według lp. 15.	Prace narażające na styczność z substancjami drażniącymi lub uczulającymi
13	Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie styczności z czynnikami rakotwórczymi: a) nowotwory skóry, b) nowotwory dróg moczowych, c) nowotwory układu oddechowego Uwaga: Nowotwory powstałe w następstwie działania promieniowania jonizującego należy kwalifikować według lp. 4.	Prace narażające na długotrwałą styczność z produktami suchej destylacji węgla, ropy naftowej, łupków bitumicznych, smołowca oraz asfaltu Prace narażające na długotrwałą styczność z benzenoaminami oraz ich pochodnymi, jak np. alfa i beta-naftyloamina, benzydyna Prace narażające na wdychanie substancji rakotwórczych
14	Choroby wywołane pracą w podwyższonym lub obniżonym ciśnieniu atmosferycznym oraz w warunkach działania przyspieszeń	Prace wykonywane w warunkach podwyższonego lub obniżonego ciśnienia atmosferycznego narażające na nagłe zmiany ciśnienia oraz działania przyspieszeń
15	Choroby zakaźne i inwazyjne (choroby pasożytnicze, odzwierzęce oraz tropikalne u osób przebywających w krajach egzotycznych i inne, jak np. promienica, drożdżycza, aspergilloza) w przypadkach, gdy źródło choroby znajdowało się w środowisku służby	Prace wymagające bezpośredniego stykania się z zakaźnym środowiskiem i materiałem
16	Żylaki podudzi z trudno gojącymi się owrzodzeniami	Prace wymagające długotrwałego przebywania w pozycji stojącej lub przymusowej
17	Ostry zespół przegrzania i jego następstwa	Praca w warunkach znacznego dyskomfortu cieplnego
18	Psychozy reaktywne odporne na leczenie, powstałe w szczególnych warunkach służby wojskowej	Ostre lub przewlekłe urazy psychiczne (stres psychiczny) spowodowane zdarzeniami zaistniałymi w czasie pełnienia służby w powietrzu, na wodzie i lądzie

Uwaga:

W procesie orzekania o związku ze służbą wojskową chorób wyszczególnionych w niniejszym wykazie wykorzystuje się:

- 1) dokumentację przewidzianą w rozporządzeniu Ministra Obrony Narodowej w sprawie postępowania o odszkodowanie w razie wypadku lub choroby pozostającej w związku ze służbą wojskową,
- 2) kartę badań okresowych żołnierza,
- 3) dokumentację przewidzianą instrukcją Szefa Służby Zdrowia Sztabu Generalnego Wojska Polskiego w sprawie badań profilaktycznych żołnierzy i pracowników cywilnych zatrudnionych w jednostkach (instytucjach, zakładach) wojskowych w warunkach uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia — Zdr. Wewn. 6/75,
- 4) historie chorób leczenia ambulatoryjnego i szpitalnego oraz opinię naczelnych specjalistów służby zdrowia,
- 5) wyniki pomiarów czynników szkodliwych występujących w danym środowisku służby.

Załącznik nr 2

WYKAZ CHOROÓB I SCHORZEŃ, KTÓRE ISTNIAŁY PRZED POWOŁANIEM DO SŁUŻBY, LECZ ULEGŁY POGORSZENIU LUB UJAWNIŁY SIĘ W CZASIE TRWANIA SŁUŻBY WOJSKOWEJ WSKUTEK SZCZEGÓLNYCH WŁAŚCIWOŚCI LUB WARUNKÓW SŁUŻBY NA OKREŚLONYCH STANOWISKACH

Lp.	Nazwa choroby	Szczególne właściwości i warunki służby wojskowej powodujące pogorszenie stanów chorobowych w czasie trwania służby
1	2	3
1	Gruźlica	Służba w warunkach trudnych (atmosferycznych, polowych), specjalnie niekorzystne warunki zakwaterowania sprzyjające zachorowaniu itp.
2	Choroba reumatyczna (ostry gościec stawowy), gościec przewlekły postępujący, zapalenie zeszywniające stawów kręgosłupa, choroba zwyrodnieniowa oraz pogościcowe zmiany narządowe	Długotrwała służba związana z działaniem ujemnych wpływów atmosferycznych oraz z pracą fizyczną narażającą stale na urazy mechaniczne
3	Przewlekłe schorzenia układu oddechowego i zatok przynosowych oraz trwałe następstwa tych schorzeń	Długotrwała służba w szkodliwych dla zdrowia warunkach ujemnego oddziaływania na ustrój wpływów atmosferycznych lub środowiska pracy
4	Przewlekłe stany zapalne nerwów	Długotrwała służba narażająca na ujemne wpływy atmosferyczne, oziębienie itp.
5	Choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy oraz przewlekłe powtarzające się nieżyty jelit lub żołądka upośledzające stan odżywiania	Długotrwała służba (co najmniej 12 miesięcy) w warunkach nadmiernego napięcia nerwowego, zwiększonej odpowiedzialności i nieregularnego trybu odżywiania
6	Przewlekłe zapalenie nerek	Długotrwała ciężka praca w warunkach oziębienia ciała i działania wilgoci
7	Choroba wieńcowa	Długotrwała służba wojskowa na odpowiedzialnych stanowiskach wymagająca napięcia nerwowego oraz nienormowanego czasu pracy
8	Zapalenie mięśnia sercowego w przebiegu chorób infekcyjnych (o etiologii wirusowej, bakteryjnej lub pasożytniczej) oraz wosierdzia i osierdzia w przebiegu tych chorób	Służba w warunkach długotrwałego narażenia na ujemne wpływy atmosferyczne usposabiająca do powstania chorób infekcyjnych lub w niekorzystnych warunkach zakwaterowania
9	Nadciśnienie tętnicze nie poddające się leczeniu w warunkach służby wojskowej i powikłania w jego przebiegu (wylewy do mózgu, wylewy podpajęczynówkowe)	Długotrwała służba (co najmniej 12 miesięcy) w warunkach wymagających dużego napięcia nerwowego, zwiększonej odpowiedzialności, nienormowanego czasu pracy
10	Encefalopatie różnego pochodzenia (po urazach czaszki, zatruciach, po neuroinfekcjach) powstałe po wstąpieniu do służby wojskowej, przebiegające pod postacią zaburzeń o obrazie nerwicy, zespołu nerwicowego lub charakteropatii	Długotrwała służba wojskowa związana z nienormowanym czasem pracy, długotrwałymi i częstymi stanami napięcia emocjonalnych. Mikrourazy i zatrucia nadprogowe (np. spalinami) wywołujące ujawnienie się lub zaostrzenie kompensowanych dotąd wad psychicznych, usposabiające do nawarstwiania reakcji nerwicowych
11	Zakrzepowo-zarostowe zapalenie naczyń — choroba Bürgera	Długotrwała służba w warunkach częstego znacznego ochłodzenia atmosferycznego
12	Przewlekłe nerwice wywołane warunkami służby wojskowej	Długotrwała służba wojskowa na odpowiedzialnych stanowiskach, wymagająca długotrwałego i nadmiernego napięcia nerwowego, o nieregularnym trybie życia
13	Choroby, do których powstania przyczynił się w sposób zasadniczy pobyt w niewoli, obozie koncentracyjnym lub innym miejscu odosobnienia przez nieprzyjaciela	Szczególne właściwości i warunki związane z pobytem w tych miejscach

Uwaga:

W procesie orzekania o związku ze służbą wojskową chorób wyszczególnionych w niniejszym wykazie uwzględnia się:

- 1) opinię dotyczącą przebiegu służby żołnierza (wyciąg z akt personalnych),
- 2) opinię służbowo-lekarską uwzględniającą historię choroby, przebieg leczenia i jego wyniki, czynniki ryzyka na stanowiskach służbowych, nałogi i aktualny stan zdolności do służby — ulgi w pełnieniu służby,
- 3) kartę badań okresowych żołnierza,
- 4) historię chorób leczenia ambulatoryjnego i szpitalnego.